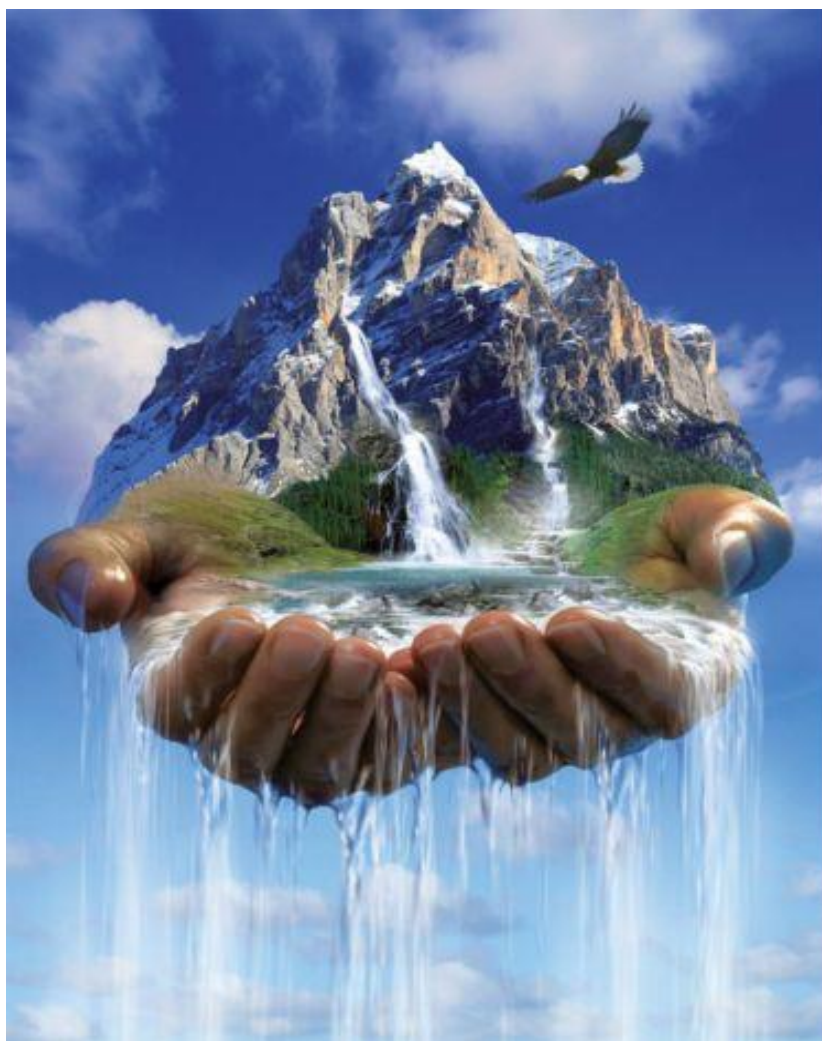

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ**

*(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)*

13 березня 2024 р

м. Київ

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ**

*(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)
13 березня 2024 р.*

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

**м. Київ
2024**

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор,
Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: Кондратюк М.В., к.мед.,н. доцент

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 13 березня 2024 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К.: МВЦ «Медінформ», 2024. – 228 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 13 березня 2024 р.) висвітлено широкий спектр актуальних питань у галузі гігієни та екології, що включають: стратегії розвитку науково-дослідницької діяльності; профілактику та лікування хронічних захворювань; вплив довкілля на здоров'я людини; епідеміологію та інфекційні захворювання; психологічні та соціальні аспекти здоров'я; охорону здоров'я в умовах воєнного стану, що підкреслює мультидисциплінарний підхід до розробки стратегій зміцнення здоров'я населення та покращення стану навколишнього середовища в розрізі розвитку єдиного здоров'я й програми лабораторного лідерства.

УДК _613+574]:061.3

*У разі повного або часткового використання матеріалів збірника
посилання обов'язкове
Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські
тексти без змін*

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

- Також можливе використання методів фізичної інактивації – мікрохвильове опромінення потужністю 800 Вт протягом від 90 секунд до 2 хвилин ефективно інактивує конідії; теплова обробка при 60°C протягом 45 хвилин знижує початкову концентрацію конідій.
- Використання дезінфікуючих засобів такі як 0,5% глутаральдегід, гіпохлорит натрію, хлорид бензалконію, хлоргексидин і сульфат міді.

У лабораторній практиці найбільш небезпечними зразками є біологічні зразки, такі як: мокротиння, тканини з біопсії, аспірати трахеї або бронхоскопії та кров. Також зразки із забрудненого ґрунту або продуктів, таких як: злаки, горіхи, сіно тощо. У разі потреби обов'язковим являється використання індивідуальних засобів захисту, які в свою чергу поділяються на групи:

- Захист рук: рукавички при роботі з забрудненими матеріалами (горіхами, гноєм, ґрунтом тощо).
- Захист органів дихання: самофільтруючі маски принаймні FFP2 або маски з фільтрами P2 для завдань, які можуть утворювати біоаерозолі або пил.
- Захист очей: захисні окуляри з універсальною рамою на випадок ризику випадкового контакту рук/забруднених рукавичок із очима або захисний екран для обличчя у завданнях, які передбачають утворення пилу, біоаерозолі чи бризок, або повноформатний захисний екран окуляри з герметичністю проти часток, у разі ризику впливу пилу.

ЗНАЧЕННЯ КОЛЬОРОТЕРАПІЇ В РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПРОГРАМАХ ПОСТРАЖДАЛИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ.

Грянко М.Г., Вертій В.С., Семко Н.Р., Лисяк С.В., Аністратенко Т.І.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Український соціум за вимушених обставин став мілітарним. В умовах сучасної війни питома вага захворювань психоневрологічного профілю складає близько 10% від загального числа хворих. До цього призводять стрес-фактори, такі як небезпека, несподіваність, невизначеність, відповідальність, групова ізоляція, клаустрофобія, втома та психоемоційний дискомфорт від довготривалого впливу камуфляжної гами кольорів. Військовослужбовців щодня оточують переважно сірі, зелені, жовті, коричневі відтінки кольорів в одязі, навколишній природі, побуті. Сприйняття кольорів відрізняється залежно від особливостей характеру чи стану людини, особистих уподобань, є відмінним серед цивільних людей та військових. Сірий цивільні сприймають як колір спокою та безпеки, що допомагає зняти стрес та напругу, а військові асоціюють сірий із суворістю та мудрістю, хоча той може викликати відчуття одноманітності та байдужості внаслідок тривалого перебування в умовах, що вимагають великої концентрації. Блакитний цивільні пов'язують зі спокоєм, свіжістю та чистотою, з інтелектом та професіоналізмом, в той час військові сприймають його як символ миру та злагоди з довкіллям, але надмірний блакитний може призвести до сонливості та втоми. Для цивільних червоний захоплюючий та стимулюючий, але також

асоціюється з небезпекою та екстремністю, військові ж пов'язують його з тривогою та болем, але водночас відчують як стимул до швидкої дії в надзвичайних ситуаціях. Зелений для цивільних ототожнюється з природою, спокоєм, концентрацією та зменшенням стресу. Військові, у свою чергу, теж відчують єдність з природою, але це може змінюватись монотонністю, іпохондричним настроєм при тривалому перебуванні у зеленому середовищі. Чорний для цивільних елегантний та консервативний, але може викликати відчуття психологічного стресу. Для військових він пов'язаний з силою та владою, але дає відчуття емоційної втоми при тривалому носінні чорного одягу. Жовтий для цивільних є символом щастя та оптимізму, а також асоціюється з радістю та енергією, військові ж вбачають у ньому рішучість та відвагу, але можуть відчувати нудьгу, коли навкруги багато жовтого.

Метою дослідження було визначення впливу психоемоційного напруження, спричиненого війною, на кольорові уподобання респондентів.

Матеріали та методи досліджень. У ході дослідження було проведено онлайн анкетування 84 респондентів серед цивільного населення (студенти 2 та 3 курсів медичних факультетів Національного медичного університету імені О.О.Богомольця) та військовослужбовців за спеціально розробленою оригінальною авторською анкетою «Вплив кольорів на життєдіяльність та світосприйняття», яка включала 14 питань.

Результати досліджень. Після отриманих результатів було встановлено, що колір, який найбільше подобається респондентам, знаходиться в кольоровому спектрі блакитного та синього (25%), друге місце за популярністю належить кольорам фіолетової та зеленої гама (21%). Також серед популярних відповідей був червоний і його відтінки (14%). Вагому частину відповідей становить чорний (10%), що може свідчити про пригнічення і тривожність.

Для більшості опитуваних найприємнішою частиною доби є вечір і ніч (72,5%), оскільки світ набуває більш притушених і затемнених барв. У 78% учасників колір оточуючого простору впливає на продуктивність роботи, тому їхній вибір впав на світлі пастельні відтінки (81%), які не заважають мисленню і не тиснуть емоційно.

55% респондентів зазначили, що надають перевагу темним кольорам гардеробу з багатьох причин, наприклад, бажання не виділятися, підвищений комфорт перебування у темному одязі, пригнічені відчуття або втома.

67% суб'єктів опитування обрали кольором свого емоційного стану чорний, сірий та коричневий. За М. Люшером, якщо в пріоритеті додаткові кольори, це свідчить про елемент безнадійності, пригніченості, невпевненості, тривожності, відсторонення, прагнення чинити опір.

Одним із головних аспектів анкетування було питання, яке стосувалося зміни уподобань до кольорової гама з початком повномасштабного вторгнення. У більш ніж половини опитаних (60%), вибір не змінився, а ось у тих, хто обрав відповідь на користь зміни (33%), кольорова гама змінилася в бік темно-зелених і чорних відтінків, що свідчить про те, що їхній організм перебуває у стані дистресу.

Висновки. Кольоротерапія це складова комплексного методу реабілітації як військовослужбовців, так і цивільного населення. Правильний вибір кольору для релаксації та його кількості допоможуть пацієнту тримати рівновагу, залишатися спокійним, контролювати себе у важких і несприятливих ситуаціях. Внутрішня гармонія усуває тривоги та страхи, вона здатна побороти негативні думки, стрес, відсутність задоволення, а також надає впевненості й внутрішньої сили, сприяє швидкому одужанню.

ВІЙНА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМА ЗАБРУДНЕННЯ СІЛЬГОСППРОДУКЦІЇ НА ТЕРИТОРІЯХ ПІСЛЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Гуліч М.П., Харченко О.О., Петренко О.Д.

*Державна установа «Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва
Національної академії медичних наук України»*

Триваюча в Україні війна створює значну загрозу забруднення продовольчої сировини та харчових продуктів на постраждалих внаслідок війни великих територіях, що в свою чергу, несе ризики для здоров'я населення, а також для економічної і продовольчої безпеки держави. Моніторинг наслідків війни в Україні, проведений в 2022 році Програмою ООН з навколишнього середовища (UNEP), засвідчує, що вже на сьогодні забруднення довкілля внаслідок війни являє собою токсичну спадщину для майбутніх поколінь. Тисячі розірваних снарядів та гранат, тони забруднюючих речовин, що викинуто в атмосферне повітря, стали приводом для проведення необхідних досліджень важких металів та фосфору у ґрунтах та сільськогосподарській сировині на деокупованих територіях та суміжних з військовими діями населених пунктах. Аналіз моніторингу показує, що військова діяльність призводить до забруднення ґрунту Pb, Cu, Cd, Sb, Cr, Ni, Zn. (Audino, 2006; Casey, 2009; Barker et al., 2021, Moon et al., 2021). Поточна ситуація із забрудненням важкими металами в різних регіонах України та можливе забруднення важливих сільськогосподарських культур представлено в огляді Sytar O., Taran N. (2022). Зазначено, що війна в Україні може стати причиною збільшення забруднених територій Pb, Ni, Cr, Cu. Вчені відмітили, що близько 70% посівних площ під основні експортовані рослини (пшениця, кукурудза, ячмінь, ріпак, соняшник) в зонах конфлікту можуть зазнати додаткового посиленого впливу важких металів.

В 2023 р. сумісні дослідження ГО «Центр екологічних ініціатив «Екодія» та ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» на прикладі двох ключових територій – Вільхівська громада Харківської області та Сартанська громада Донецької області (у 2016-2022 рр.) виявили, що вміст важких металів у ґрунтах воєнних ландшафтів, які перебувають у зонах воєнно-техногенного навантаження, свідчить про перевищення регіональних фонових значень вмісту свинцю (35-14000 мг/кг), міді (35-95 мг/ кг, окремі ділянки – 250-330 мг/кг), нікелю (84-300 мг/кг) та інших важких металів Mn, Cr, Zn.). Існуючі наявні докази надмірної кількості важких металів під час військової